

OSAS–MŰHELY
ATELIER OSAS

NYILT STRUKTÚRÁK MŰVÉSZETI EGYESÜLET
OPEN STRUCTURES ART SOCIETY 2009

OSAS KIÁLLÍTÁS A VASARELY-MÚZEUMBAN

„Rövid info a Nyílt Struktúrák Művészeti Egyesületről (OSAS)

Az egyesület magas szintű, közhasznú magánvállalkozás. Célja: a magyar művészetben a 20. század elejétől fogva progresszív hagyománynak tekintett geometrikus-konkrét irányzat folyamatosságának fenntartása, jelenlétének demonstrálása a legmagasabb szinten, az ez irányban alkotók, elsősorban fiatalok biztatása, lehetőség biztosítása az új művek adekvát kontextusban történő bemutatásához, valamint a sokéves nemzetközi kapcsolatok élesztése, működtetése. A későbbiek folyamán célja továbbá a művésztagek több évtizedes munkásságának, dokumentumainak, gyűjteményeinek együtt tartása és kutathatóvá tétele.

Az egyesület kiállítások, események rendezésével teremt helyet magának a hazai és nemzetközi művészeti színtéren. Szerződésben áll a Szépművészeti Múzeummal, amely a hozzá tartozó Vasarely Múzeumban termetek biztosított az egyesület 2006-ban megkezdett kiállítássorozata, valamint a kapcsolódó zenei és médiaművészeti események számára.”

Úgy tűnik, afféle hagyományos, klasszikus értéként tekinthet magára a „geometrikus-konkrét” irányzat, ez a (neo)avantgarde – vagyis a radikális újítás és módszeres kutatás – szellemében fogant képzőművészeti érdeklődés. Részből mert megőrzött valamit eredeti hamvasságából: az elszálltságot, az elszántságot olyan problémák vizsgálatában, vagy érdekességek felmutatásában, amely mellett legtöbbször elmennek, nem veszik észre, mivel „túl absztraktak”, avagy éppenséggel túl konkrétak. Másrészt a vizuális világ is egyre intenzívebb a Föld puhán gyorsuló evolúciójá-

ban, vagyis nyilvánvalóbbá és alkalmazhatóbbá válnak azok a speciális képességek, teljesítmények is, amiket ezek a speciális alkotások, irányzat tud. A tudományos kutatásban, a filozófiában és az irodalomban is láthatjuk ennek párhuzamait.

És vica versa: az én poposabb ízlésem számára is azonnal villantanak valamit e művek, és pedig a legkülönbözőbb módokon.

Nádlér például azzal szórakozik (velem), hogy a látványosan ecsetvonásoknak meghagyott ecsetvonások, amik tehát nem az érzéki valóság ábrázolásában, illúzióiban, szimulációiban utaznak, mégiscsak felmutatják illúziókeltő képességüket. Mint a bűvész, aki bemutatja a trükköket, aztán eltünteti magát a mutatóváltást is. Akarja, hogy belelássam a 3D-t, a valamilyenszerűt, a mélységet, a szalagot, a testet, a szimbólumot, amik persze nincsenek ott. Varázsolni tilos, mégis: titkos beavatás, didaktikus tanulmányok, hogy' működik a varázsecset.

Ennek nagyjából az ellentettje, amit Max Cole munkáiról mond pontosan David Pagel: „Ha az ember közel megy Cole képeihez, látja, hogy... nincs semmi különlegesen nehéz vagy virtuóz az egyes vonalakban és csíkokban, amelyekből a képek felépülnek. De az általános hatás mégis egyedi és meghatározott: ez Cole műve, senki másé. Festményei az absztrakt festészetet érő szokásos sértést – bárki tudna ilyen – inspiráló meghívássá változtatják, valami egyedi és izgalmas megtapasztalására, ami ugyanakkor nem kizáró, kisajátítható, vagy elitista.”

Haraszty munkáit alighanem minden gyerek szívesen nézi, csak úgy, mint a mesés ízlésű felnőttekét, Gaudí, Klee, Hundertwasser, de ez mind semmi, mert Haraszty művészetét szereti minden gépészmérnök, esztergályos, marós és romantikus is. Érdekel minden dizájntörténeti érzékenységgel vagy egyszerűen csak minimális iparművészeti fogékonysággal megáldott, valamint minden, a fizika titokzatos világa iránt érdeklődő embert. Megmosolyogtat mindenkit, aki nevetett már, és aki nem nevetett Duchampon, és megnevetett mindenkit, aki mosolygott már, vagy még nem, Tinguelyn.

Sol LeWitt az az eset, ahol a matematikai, a geometriai, az építészeti, a képzőművészeti figyelem és kutatás összeérnek, elválnak, sajátos kombinációkat alkotnak. A legkülönbözőbb médiumokban, műfajokban és technikákban ontja az ötleteket,

készlet meditációra ez a rendkívül termékeny alkotó. A művészettörténetek és a műkereskedelem szignóközsdéjén talán az ő ázsiója a legmagasabb itt kiállító művészek közül, ami azért furcsa, mert ő az egyik legmódszerelűbb is, akinél az esztétikai és a tudományos problémafelvetés közötti különbség leginkább eltűnik, ami a képzőművészet legtöbb befogadója és alkotója számára idegen, pontosabban már nem művészet. Mindenesetre Sol LeWitt elmélyülései a kockában ott látható a múzeumokban, galériákban, köztereken éppúgy, mint a Scientific American – ha szabad ezzel a szóval élnem – hasábjain.

Jerry Zeniuk eleve nyert nálam, mert az akvarelltől eleve elgyengülök, még a kevésbé érdekes munkákat is kénytelen vagyok megnézni alaposan. Az akvarellen élesebb a gesztus, a mozdulat nyoma, a nem képzett szemléltető rákényszeríti a technikai részletek átgondolására. Mivel itt kötelező a legelső, legökonomikusabb gesztusokkal felrakni a képet, ezért a befogadó számára a varázslat-élmény is közvetlenebb. Zeniuk – Nádlér(olajképei)hez némiképp hasonlóan – úgy idézi meg az összes bámulatos feature-t, amit a technika és annak mestere tud, hogy szigorúan nem ábrázol úgy mond érzéki valóságot. „Ha nincs is mindig elképzelés a fejemben, mielőtt nekiállok festeni, az akvarellképeknél akkor is van. Ez olyan médium vagy technika ugyanis, ahol kell hogy legyen terv, mert a színek azonnal száradnak. Szóval először jön a formális, aztán a spontaneitás.” Másrészt Zeniuk a szín megszállottja, és az ilyen művészek képei stabilan ott vannak a szűkebb-tágabb érdeklődés körében.

Zeniuknál is súlyosabb eset színmegszállottság dolgában Phil Sims. Egyszínű vagy egy felületű, textúrájú képek sokaságát festi (nem csak, és kerámiában is utazik stb.), ahol maga a szín vagy textúra az egyszemélyes főszereplő. Elmélyült és impresszív képek, hiába „nincs semmi értelmük”, esztétikai értelemben is perfektek, annak számára is, akinek a művészetfogalmát ábrázoláselvűre dresszírozták. A legtöbb ember számára ezek szép művek, amit például az jelez – ne nézzük le az egyik leggyakoribb befogadói szempontot, vagy inkább támpontot –, hogy kitenné otthon avagy a környezetében.

De nem szeretnék – és Önök sem szeretnék – mind a 21, 12 külföldi és 9 magyar alkotó munkásságán végigokoskodni, csak a frissítő élményről szerettem volna adni némi ad hoc benyomást, amit ennek az anyagnak, és a vele való foglalatosságának kö-

szönhetek, hogy Maurer Dóra (személyesen) ismeretlenül megkeresett (Kukorellyt kereste, de mivel neki épp a Kanári-szigeteken van halaszthatatlan dolga, engem javasolt) kiállításmegnyitónak. Haboztam, kapásból, ezer iszonyú fontos dolgom van, áll, késik – ráadásul, noha masszív kultúrafogyasztó vagyok, talán túlságosan sokfélélt is, a geometrikus-absztrakt és -konkrét képzőművészet pont hogy sosem volt a szívem csücske. Aztán, nagyjából mivel az itt kiállító művészek, a névsor a diskurzusban erősnek számít, gondoltam belekukkantok. Egy rövid beszéd erejéig. Köszönöm, hogy bepillanthattam néhány félhamis előfeltevésembé, és együtt mozoghattam olyan intenzív kérdésfeltevésekkel, amelyekhez korábban nem ért el az intelligenciám.

Két intenzívebben kísérő problémát említenék. Az egyik a dekorativitás, a másik a valóságábrázolás problémája. Két olyan kritérium, amiben a poposabb művészetfogalmak, mint amilyen valamelyest az enyém is (kicsit tudatosan, mivel a demokratikussal rokon) hátrányosan különböztetik meg ezt az irányzatot.

Bizonyos általános vagy átlagos harmónia- és szépérzék(elések)et direkt és módszeresen támadó alkotók nem szoktak a liblingjeim lenni, ill. ha képzőművészetre gondolok, nem ők jutnak az eszembe. Nitzsch vagy rengeteg Picasso. De ezt nehéz, fogalmam sincs, hogy lehet-e, „szigorú” formában általánosítani. Nemhogy általában, még saját magamnál se. Például Pollocknak vannak képei, amelyek tetszenek, attraktívak, kiraknám a falra (ha elférne), és vannak, ugyanezzel a technikával, ugyanilyen textúrájú felülettel, amik nem tetszenek, taszítanak, csúnyák. Most, hogy kicsit jobban utánanézttem annak a sok-sok nagyon különböző dolognak, amiket Maurer Dóra csinált, visszaidéztem a műveivel való korábbi néhány felszínes találkozásomat, arra jutottam, azért nem került be láthatóbban a spektrumomba, mert nem érvényesíti eléggé ezt a (titkos?) dekoratívítási „kritériumot”, illetve, nyilván, lényeges vonatkozásokban más a „dekorativitás”-fogalma, mint nekem. Emlékszem, Sol LeWitten ironizáltam is annak idején (abban az írásban, ahol Tandori írásainak neoavantgardizmusát értékeltem ambivalensen), alighanem e rejtett dekoratívítási igény (és picit alighanem az illúzióigényesebb művészetfogalom) miatt – de persze a jó mű(vészet) soktényezős; például az a gödel-escher-bachos, mandelbrotos, filo-

zófiai stb. érdeklődés, vagy szöszölések bárminek a logikájával, permutációival, játszadozás stb., ami Sol LeWittet, Maurer Dórát és az absztrakt és konkrét irányzatokat jellemzi, tőlem sem idegen.

Ám most azt kellett látnom, hogy bizony jobban teljesít dekorativitásban, mint tudni véltem, mint korábban láthattam.

Jól emlékszem, mennyire élveztem Tom Wolfe *Festett malaszt* című munkáját – Göncz Árpád után elolvastam angolul is –, amely élvezet talán ambivalensebb lehetett például az itt kiállító művészek számára, amennyiben Tom Wolfe-nál az absztrakt művészet kicsit mindig a sznobok biznisze, míg a popos ízlés az egészséges, sőt, titokban a sznobok is azt szeretik. Gúnyosan vezette ad absurdum az absztrakt (expresszionizmus) – vagy inkább a sznobizmus, vagy inkább az elitizmus – általa elgondolt logikáját, negatív utópiáját: a jövő galériájában a falon hatalmas magyarázó szövegek elmondják, hogy miért korszakalkotó ez a mű(vész), és illusztrációként azért oda lesz biggyesztve egy művecske is mellé, hogy tudjad, melyikről van szó. Mindenesetre Wolf pontosan azonosította be azt az eltökéltséget, amely ezt a valóságábrázoló, illúziókéltető igényt radikálisan vagy dogmatikusan utasítja el és tekinti egyúttal a magas minőség jelének.

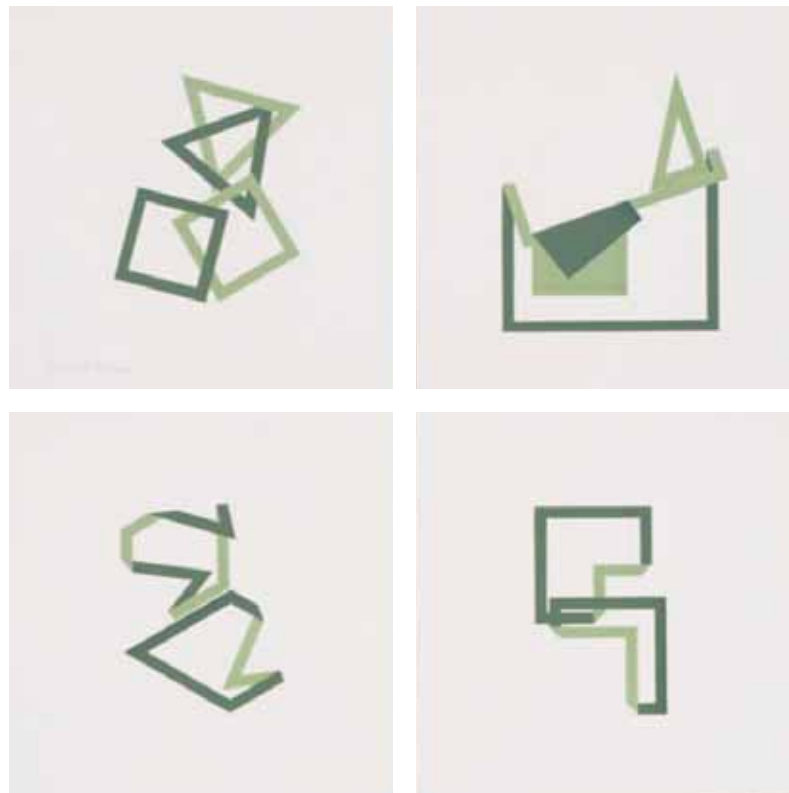
Wolfe-nál egy elég általános művészetfelfogás munkál, amely tehát számonkéri a képzőművészettől bizonyos tárgyak, témák, dolgok imitativ ábrázolását, ráadásul elég nagy hagyományúnak is mondható, noha e hagyomány kirekeszti művészet- vagy műalkotás-fogalmából a szintén nagy hagyományú díszítő- és iparművészetet is. Az itt kiállító művészek nyilván jól tudják, miről beszélnek. Persze ehhez a művészetfogalomhoz kapcsolódóként kapunk egy szintűgy általános és szintűgy nem eléggé nagyvonalú vagy körültekintő „valóság”-fogalmat is. Merthogy, ugye, már hogy a f...enébe ne lennének a legvalóságosabbak azok a – mégoly absztrakt, vagy épp nagyon is konkrét – összefüggések, tárgyak, mediális jelenségek, amiket ez a képzőművészeti és kutatási irány, bizony, ábrázol, megtestesít, megmutat, utánoz, reprezentál stb.

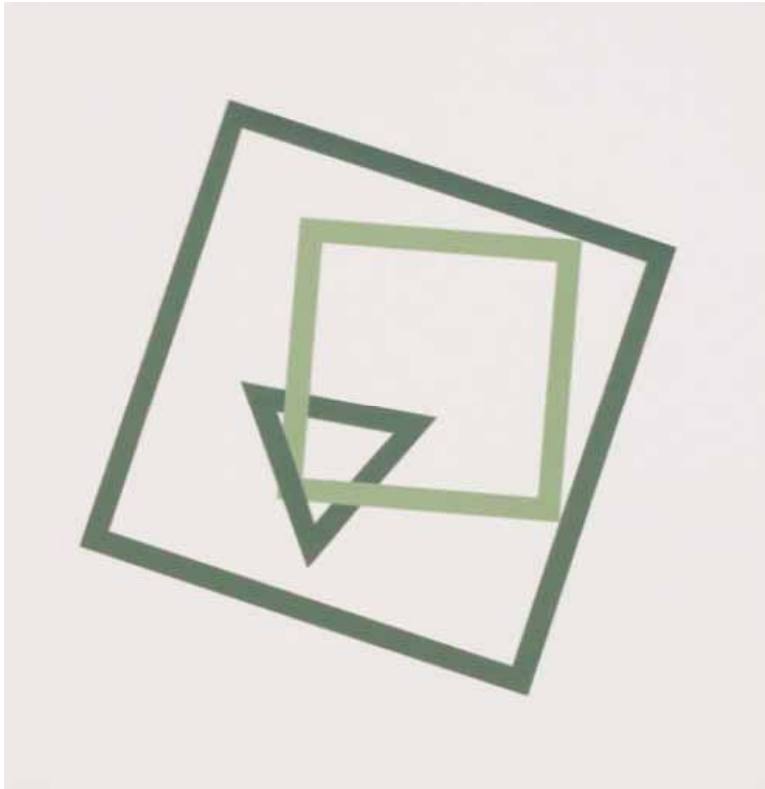
Mindenesetre most inkább az tűnt fel, hogy az itt kiállító művészete ebben a hagyományos valóságábrázoló, illúziókéltető igényű értelmében is, közvetlenül releváns. Mindenhol a fent többször emlegetett varázslatot érzékelem, ahol az évtizedekig a

legáltalánosabb közhelyek ellenében dolgozó speciális és intenzív érdeklődés egyfelől folytatja kutatásait, másfelől büszkén, bölcsen, szépen be is villantja az illúziókeltésnek ebből az érdeklődésirányból megnyíló technikáit, lehetőségeit, ötleteit, nüanszait, bármelyik pillanatban poposítható trükkjeit stb., és ez láthatóan fontos ambíciója, illetve aspektusa ezeknek a műv(ész)eknek.

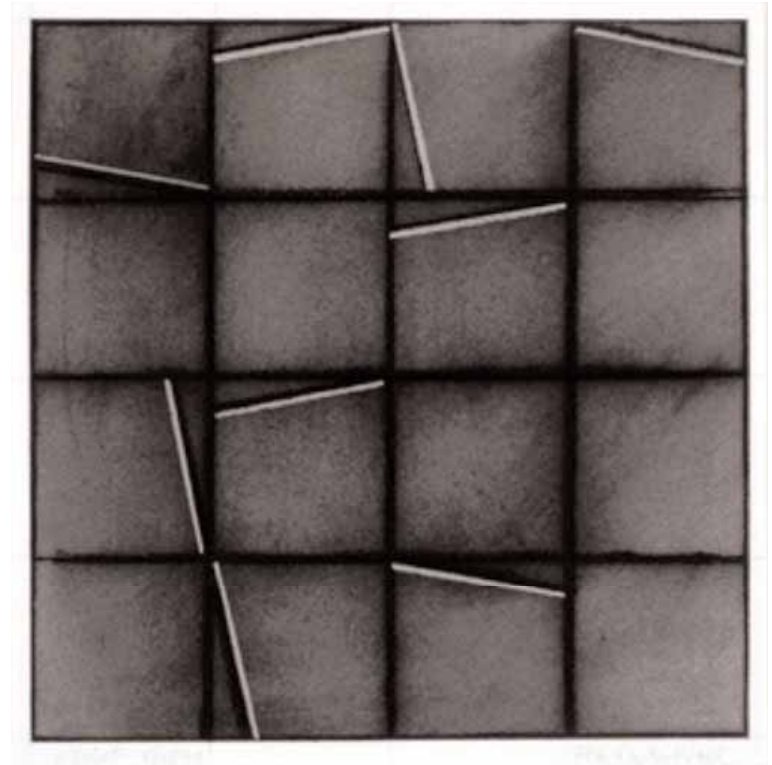
Farkas Zsolt (1964 Bonyhád) esztéta, filozófus,
irodalom- és művészetkritikus, író. Budapesten él

12

GÁYOR Tibor
Műhelymunkák / *Workshop-Pieces*, 2008–2009

13

HAÁSZ István
Vázlat / *Sketch*, 2009

14

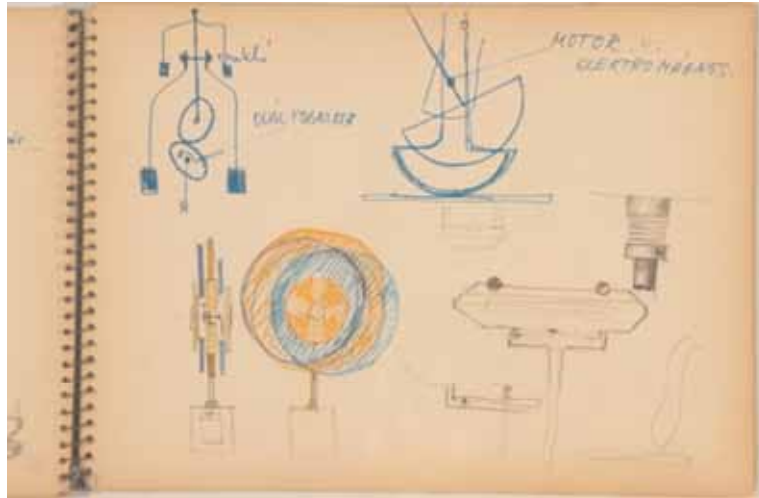
HAÁSZ István
09. 01. 27. I.

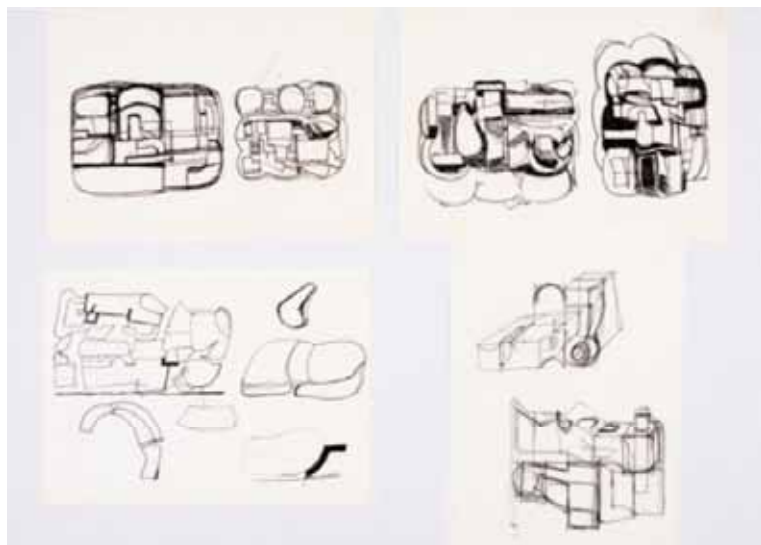

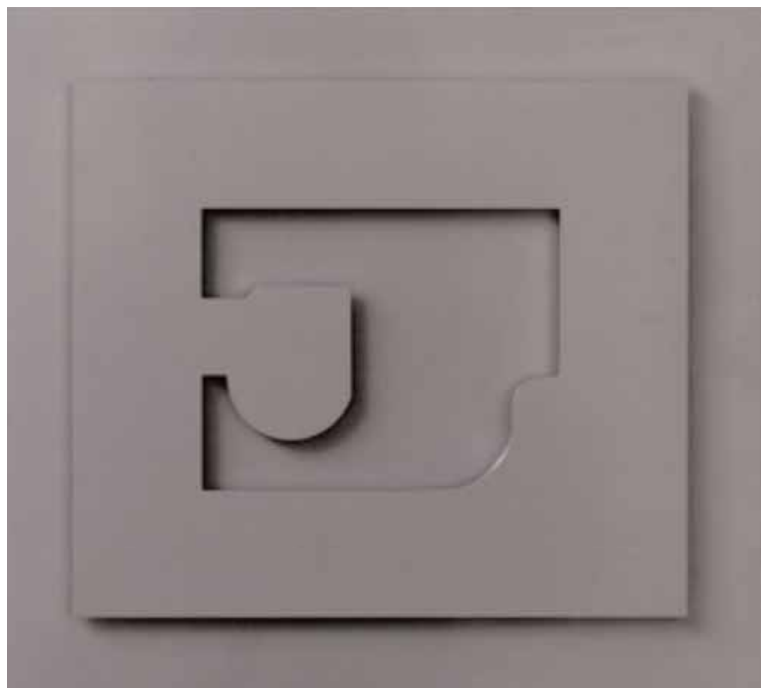
HAÁSZ István
09. 01. 27. II.

15

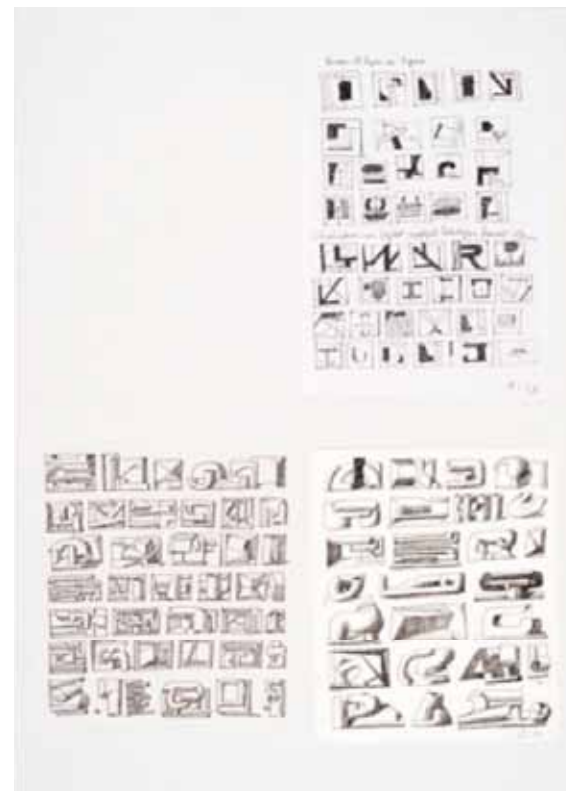

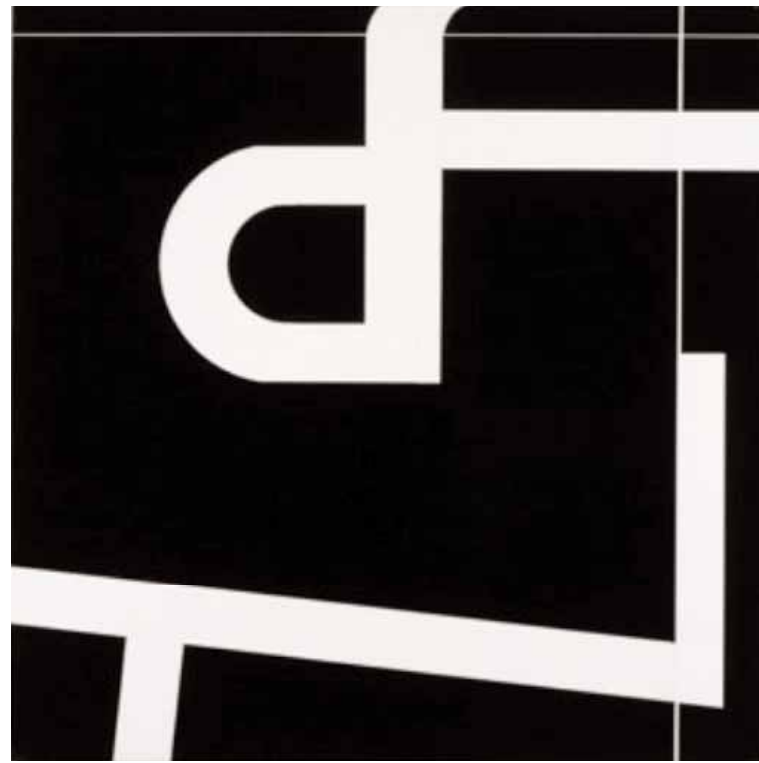
22

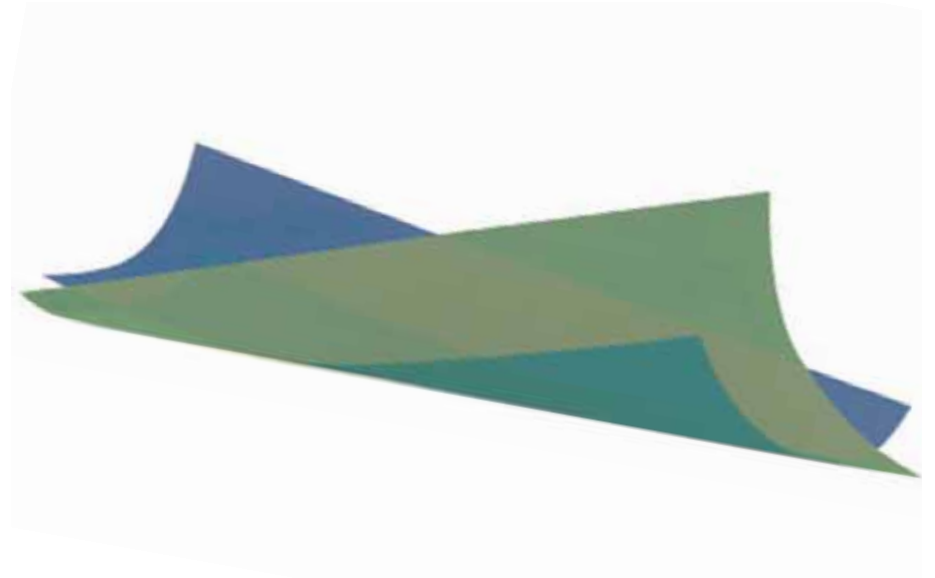
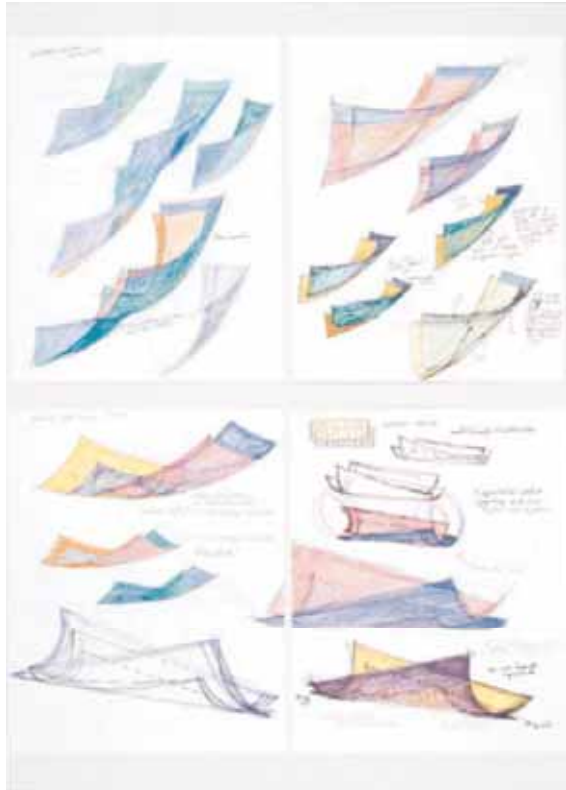
HETÉY Katalin
Zürich, 1980 / 2009

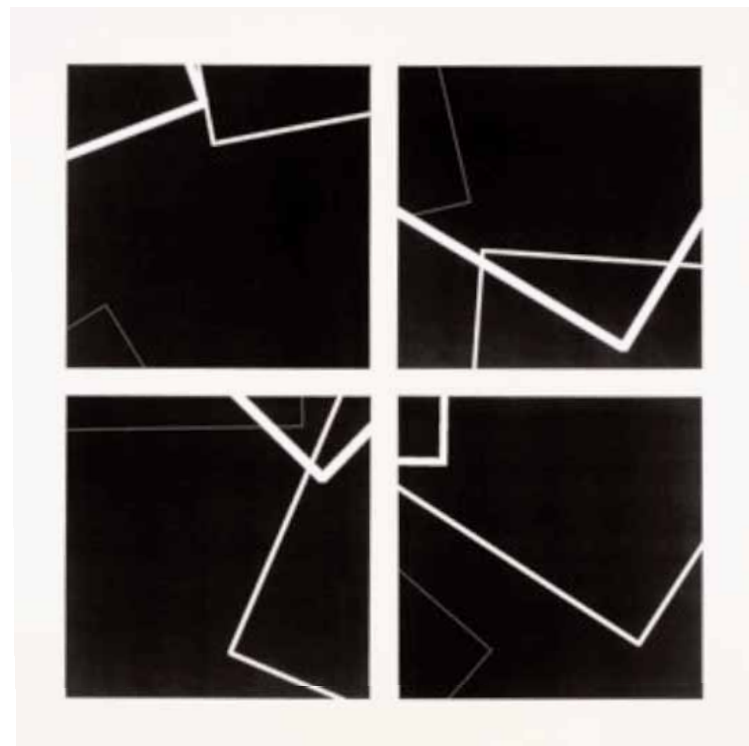

KONOK Tamás
Vázlatok / Sketches

23

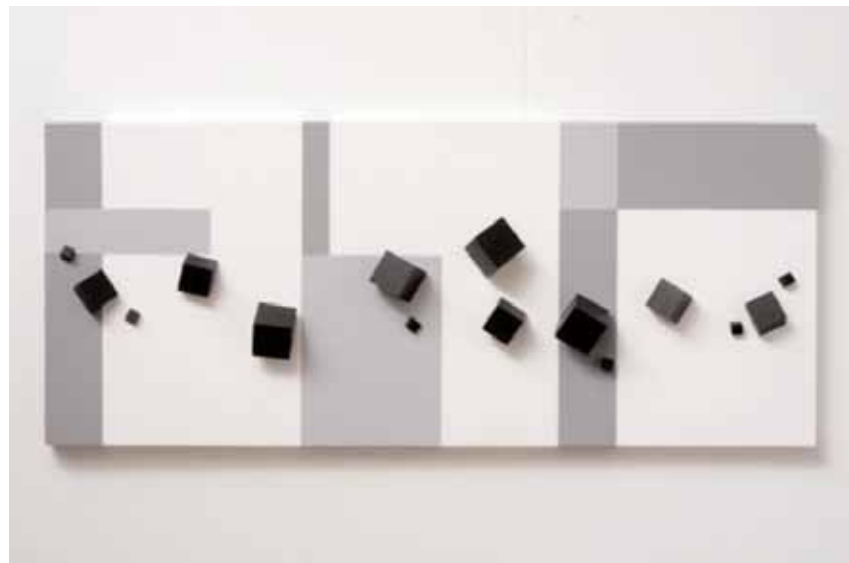

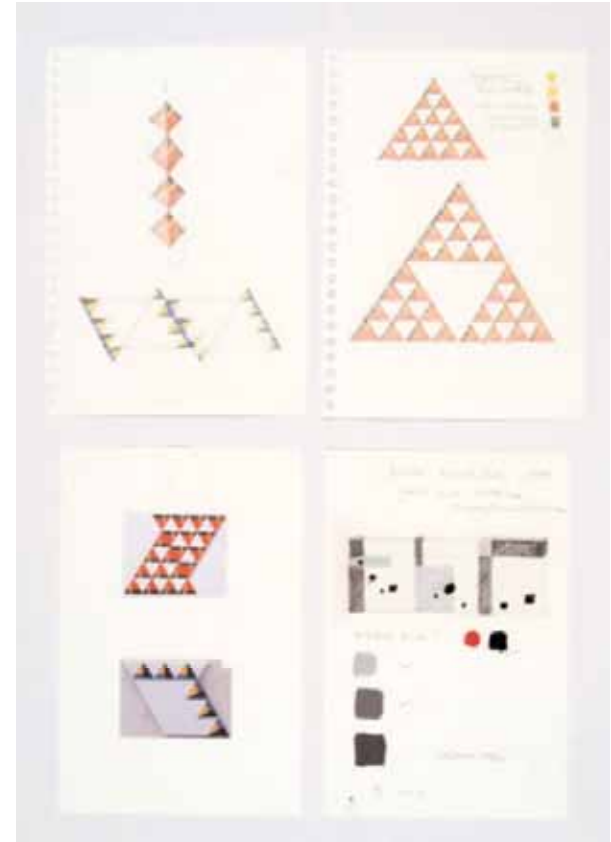
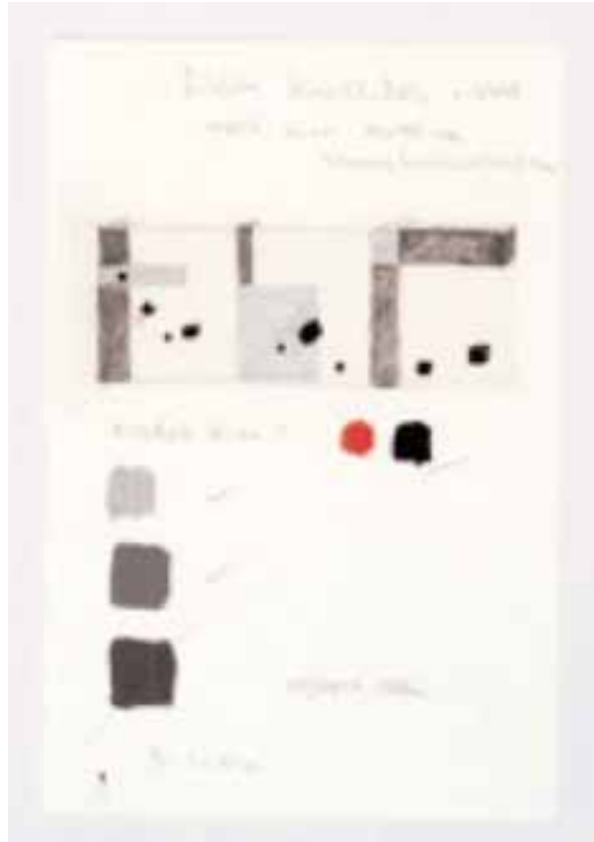

NÁDLER István
Két lépés / *Two Steps I-II.*, 2008

KIÁLLÍTOTT MŰVEK / EXHIBITED ARTWORKS

GÁYOR Tibor (1929 Rákospalota)
Budapesten és Bécsben él, *lives in Budapest and in Vienna*

Műhelymunkák, *Workshop Pieces*,
2008 – 2009

Sorozat 1., *Series 1.*

kollázs falemezen, *collage on wood*,
7 x 34 x 34 cm

Műhelymunkák, *Workshop Pieces*,
2008 – 2009

Sorozat 2., *Series 2.*

kollázs falemezen, *collage on wood*,
8 x 34 x 34 cm

Műhelymunkák, *Workshop Pieces*,
2008 – 2009

Sorozat 3., *Series 3*

kollázs falemezen, *collage on wood*,
8 x 34 x 34 cm

HAÁSZ István (1946 Gönc)
Budapesten él, *lives in Budapest*

09 – 01 – 27 I. – III., 2009

akril, fa, *acrylic on wood*, egyenként, *each*
50 x 50 x 4 cm

Három vázlat, *Three Sketches*, 2009
pasztell papíron, *pastel on paper*,
24 x 24; 9 x 8 x 8; 24 x 24 cm

HARASZTY István (1934 Pestszentimre)
Budapesten él, *lives in Budapest*

Nyolc konyhakész szobor, *Eight Semi-Processed Sculptures*

Vas, réz, mágnes, *iron, copper, magnet*,
összeállítás, *composition* 187 x 100 x 75 cm

Székénykép Deák Dénes tiszteletére,
Wardrobe-Picture, Homage to Dénes Deák, 1992

C print, 1:2 másolat, *copy* 2009,
100 x 360 cm

Régi vázlatok (1970 körül), mai eszközök
Sketches from the 70ies, Recent Tools
vázlatfüzet, *sketch-book* 24 x 33 cm

HETEY Katalin (1924 Miskolc)
Párizsban és Budapesten él, *lives in Paris and in Budapest*

Zürich, 1980 / 2009
acél, *steel*, 27 x 30 cm

Vázlatok a 90-es évekből, *Sketches from the 90ies*
tus, grafit, monotypia, *chinese ink, graphite, monotype*
két 50 x 70 cm kartonon,
on two 50 x 70 cm cardboard

Rész és egész, *The Whole and the Part*, 2008
acél, *steel*, 25 x 16,5 x 20 cm

KONOK Tamás (1930 Budapest)
Párizsban és Budapesten él, *lives in Paris and in Budapest*

Fekete Graphidionok 1.,
Black Graphidions 1. 2006
akril, vászon, *acrylic on canvas*,
100 x 100 cm

Fekete Graphidionok 2.,
Black Graphidions 2. 2007
akril, vászon, *acrylic on canvas*,
100 x 100 cm

Fekete Graphidionok 3.,
Black Graphidions 3. 2007
akril, vászon, *acrylic on canvas*,
100 x 100 cm

Vázlatok, *Sketches*, 1968–1986
tusrajzok két 70 x 50 cm kartonon, *ink drawings on two 70 x 50 cm cardboards*

MAURER Dóra (1937 Budapest)
Budapesten él, *lives in Budapest*

Overlappings No. 1, 1999
vászon falapon, akril, *linen on wooden plate, acrylic*, 219 x 133 cm

Vázlatok az Overlappings. No. 1-hez, 1999
Sketches for Overlappings No. 1
akril, grafit papíron, *acrylic, graphite on paper*, 2 x 46,5 x 32 cm

Quod libet 52., 2008
vászon falapon, akril, *linen on wooden plate, acrylic*, 55 x 200 cm

Vázlatok a Quod libet 52-hez, 2008
Sketches for Quod libet 52
2 x 30 x 24,5 cm

MOLNÁR Vera (1924 Budapest)
Párizsban él, *lives in Paris*

Három derékszög, A széria, 2006
Three Right Angles, Series A
C print, papír, *print on paper*,
4 x 28 x 28cm

Három derékszög, B széria, 2006
Three Right Angles, Series B
C print, papír, *print on paper*,
4 x 27 x 27cm

NÁDLER István (1938 Visegrád)
Budapesten él, *lives in Budapest*

Két lépés, *Two Steps*, 2008
kazeintempera, vászon,
caseintempera, canvas, 2 x 240 x 180 cm

Vázlatok, *Sketches*, 2008
grafit papíron, *graphit on paper*,
2 x 15 x 42; 21 x 29 cm

NEMES Judit (1948 Budapest)
Párizsban él, *lives in Paris*

09 / ZETA / 539
fa, akril, *acrylic on wood*, 39,3 x 93 x 7 cm

Vázlatok, *Sketches*, 2008
tus, grafit, színes ceruza papíron, *chinese ink, graphit, colourpencil on paper*
4 x 30 x 19,5 cm

OSAS-Műhely – Egy kis Amerika
Atelier OSAS – A Bit of America

Vasarely Múzeum, Budapest, 2009. február 11. – április 26.

Támogatók / Supporters

SUMUS

A kiállítás kurátora, a katalógus szerkesztője:
Curator of the exhibition and editor of the catalogue:
Maurer Dóra

Fotók / Photographs: Sulyok Miklós
Grafika / Graphic design: Czeizel Balázs
Fordítás / Translation: Rudnay Zsófia
Nyomda / Printed by: Mackensen Kft. Budapest

Felelős kiadó / Publisher:
Nyílt Struktúrák Művészeti Egyesület,
Open Structures Art Society
H-1143 Budapest, Stefánia út 18.
dmaurer@c3.hu

© OSAS 2009-03-11
© Kiadó, szerző, művészek,
the publisher, the author, the artists
ISBN 978-963-87444-7-0